

Complexnummer: 519874

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Vm. stalhouderij

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

519875, 519876, 519877

Woonplaats

Leeuwarden

Gemeente

Leeuwarden

Provincie

Fryslân

Locatie van het hoofdoject

Spanjaardslaan 12 A, 8917 AT te Leeuwarden

Complexomschrijving

Voormalige STALHOUDERIJ; complex bestaande uit KANTOOR met BOVENWONING, RIJTUIGENLOODS en PAARDENSTAL, gelegen op een nagenoeg rechthoekig, diep terrein met de korte zijde naar de Spanjaardslaan. De naam van de architect is niet bekend, maar er valt te denken aan W.C. de Groot. De bouwtijd is te schatten tussen 1890 en 1895. De stijl is eclectisch met overwegend Neo-Renaissance karakter. Het complex bestaat uit een kantoor met bovenwoning en links daarnaast een overbouwde doorrit naar het achterterrein, waar zich rechts van de as in de lengterichting een rijtuigloods bevindt en achter op het terrein dwars op de as een stalgebouw. Waarschijnlijk is er nog een gebouw geweest tegenover de rijtuigloods, waardoor het terrein een symmetrische indeling had.

Monumentnummer*: 519875

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	06 november 2001
Kadaster deel/nr	82681/121

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*					
Leeuwarden	Leeuwarden	Fryslân					
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Spanjaardslaan	12 A	A		8917 AT	Leeuwarden		
Spanjaardslaan	12 a	a	1	8917 AT	Leeuwarden		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel			
Leeuwarden	E	6716	A1				
Leeuwarden	E	6716	A2				
Leeuwarden	E			8362			
Leeuwarden	E			6706			

Omschrijving**

KANTOOR MET BOVENWONING in eclectisch stijl, gebouwd omstreeks 1890-1895 op een zeer diep rechthoekig terrein. De architect is misschien W.C. de Groot. In de wijkboeken over 1877-1888 is er al sprake van een wagenhuis op dit terrein. Van 1897 tot 1912 was Haring Schaap hier als stalhouder gevestigd. Mogelijk was hij de opdrachtgever van het complex. Na een geleidelijke verandering tot autobedrijf kwam het in 1976 in handen van een bouwbedrijf. De overbouwde doorrit naar het achterterrein had een gevel van kalkzandsteen, die in de jaren '50 vervangen is door een gevel in de trant van de Delftse School. Kantoor en bovenwoning werden vooral inwendig gewijzigd. De gebouwen op het achterterrein ondergingen slechts lichte wijzigingen. Waarschijnlijk is daar een gebouw verloren gegaan.

Omschrijving

EXTERIEUR: Het kantoor met bovenwoning heeft een diepe, rechthoekige plattegrond en wordt aan de rechterzijde begrensd door een steeg. Het telt twee bouwlagen plus kap, is twee traveeën breed en opgebouwd in roodbruine baksteen wat betreft de voorgevel en gele baksteen voor de zijgevels. Er is een hardstenen plint. De pui bestaat uit drie gewijzigde T-vensters en een eveneens gewijzigde deur. De bouwlagen worden van elkaar gescheiden door een zware geprofileerde lijst, die op de hoeken ornamenten in stucwerk hebben. De verdieping heeft twee gekoppelde, rechthoekige vensters met halfronde ontlastingsbogen. De velden zijn gevuld met metselmozaïek. De gevel wordt aan weerszijden beëindigd door smalle lisenen, die bekroond worden door gesluisde

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

vrouwenkoppen. De geprofileerde daklijst wordt gedragen door twee consoles. Op het fries, dat een tandlijst heeft, is in zinken letters het woord 'STALHOUDERIJ.' aangebracht. Het voorste gedeelte van de kap is een schildkap, het achterste een mansardekap. De kajuit heeft gesneden wangen en een half rond gebogen fronton, onlangs gereconstrueerd. De zijschilden zijn belegd met Lucas IJbrandspannen, de overige met golfpannen. De achtergevel heeft op de begane grond dubbele, van elders afkomstige deuren in Neorenaissancevormen.

INTERIEUR: Het interieur van het kantoor is geheel verbouwd. Van de bovenwoning resteren o.a. en bijzonder rijke tegelvloer in de gang op de begane grond, de trappaal, paneeldeuren en een stucplafond in de gang. Bijzondere vermelding verdienen twee goed bewaarde polychrome plafonds en een schoorsteen op de tweede bouwlaag van de bovenwoning. In de voorkamer bevindt zich een beschilderd stucplafond in Neorenaissancestijl met opgelegd lijstwerk, hoekstukken en middenstuk, aangevuld met schilderijen in de trant van de florale Jugendstil en drie landschappen, waarin onder meer een zeer vroege afbeelding van een automobiel voorkomt. De schoorsteen heeft een zwartmarmeren mantel met in de haard blauwwitte tegels met vogels in een cartouche. De boezem wordt geflankeerd door twee driekwartzuilen en naar boven toe afgesloten door een hoofdgestel, uitgevoerd in stuc in Neorenaissance met maniëristische trekjes. De achterkamer heeft een iets eenvoudiger plafond met Neorenaissance lijstwerk en middenstuk, aangevuld met een beschildering in Jugendstil met vogels en bloemen. Op de zolder bevonden zich slaapkamertjes voor het personeel.

Waardering

KANTOOR MET BOVENWONING van algemeen architectuurhistorisch en cultuurhistorisch belang:

- vanwege de verzorgde architectuur in eclectische vormen;
- vanwege een aantal waardevolle interieuronderdelen, waaronder twee goed bewaarde stucplafonds;
- vanwege de oorspronkelijke functie.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen
Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Handel en kantoor
Woonhuis(K)

Functie

Kantoorgebouw
Woonhuis

Monumentnummer*: 519876

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	06 november 2001
Kadaster deel/nr	82681/108

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>		
Leeuwarden	Leeuwarden	Fryslân		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Leeuwarden	E			8362

Omschrijving**

Inleiding

Rijtuigendoors, gebouwd tussen 1890 en 1900 in samenhang met de overige onderdelen van het stalhouderijcomplex, waarschijnlijk door dezelfde architect (misschien W.C. de Groot).

Omschrijving

RIJTUIGENDOORS op rechthoekige grondslag met zadeldak, dat aan de achterzijde verder doorgetrokken is, dan aan de voorzijde. De doorns is opgebouwd uit gele friese steen met ornamenten en banden in rode en blauwe baksteen. De voorgevel bevat vier dubbele deuren (vervangen), overspannen door segmentbogen in rode baksteen, waarvan de velden gevuld zijn met vlechtwerk, dat per veld verschilt. Ter halve hoogte van de gevel loopt een decoratieve lijst in rode en blauwe baksteen. Langs de dakrand loopt een soortgelijke lijst. De geprofileerde gootlijst wordt gedragen door gesneden korbelen. De noordelijke zijgevel heeft bewerkte windveren en in de geveltop een dubbele deur, die toegang geeft tot de zolder. De golfpannen zijn nieuw.

Waardering

RIJTUIGENDOORS van algemeen architectuurhistorisch, bedrijfshistorisch en cultuurhistorisch belang:

- vanwege de voor een bedrijfsgebouw rijke architectuur en het metselwerk in gekleurde steen;
- vanwege de hoge mate van gaafheid;
- vanwege de zeldzaamheid in ieder geval op provinciaal niveau;
- als belangrijk onderdeel van het stalhouderijcomplex.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Opslag

Rijtuigenloods

Monumentnummer*: 519877

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	06 november 2001
Kadaster deel/nr	82681/114

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>		
Leeuwarden	Leeuwarden	Fryslân		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Leeuwarden	E			8362

Omschrijving**

Inleiding

PAARDENSTAL, gebouwd tussen 1890 en 1900 in samenhang met de overige delen van het stalhouderijcomplex, waarschijnlijk door dezelfde architect (misschien W.C. de Groot).

Omschrijving

Paardenstal op rechthoekige grondslag met zadeldak. In het midden van de voorgevel bevindt zich een risaliet met een topgevel. De stal heeft twee bouwlagen plus kap en is opgebouwd uit gele friese steen met onderdelen in rode baksteen. De zadeldaken zijn belegd met kruispannen. In het risaliet bevindt zich op de begane grond een dubbele deur onder een segmentboog van rode baksteen. Op de verdieping zit een dubbele deur met daarboven een rondbogig spaarveld, gevuld met metselmozaïek. Onder het dakoverstek heeft waarschijnlijk een hijsinstallatie gezeten. De geveltop is dichtgezet met decoratief houtwerk. De opvallend kleine vensters hebben rondbogige ontlastingen, waarvan de velden gevuld zijn met metselmozaïek. De verdiepingsscheidingen zijn gemarkeerd door banden van rood metselwerk. De linker zijgevel is rijker behandeld dan de rechter. De linkerzijgevel heeft rondbogige spaarvelden boven de openingen met kleurig metselmozaïek, waar de rechter slechts eenvoudige strekken heeft. Het dakoverstek wordt gedragen door bewerkte sparren. De achtergevel is eenvoudig gehouden: rechtgesloten vensters met strekken van rode baksteen.

Waardering

Paardenstal van algemeen architectuurhistorisch, bedrijfshistorisch en cultuurhistorisch belang:

- vanwege de voor een bedrijfsgebouw rijke architectuur, waarbij de decoratie van de voor- en linker zijgevel verder uitgewerkt is dan van de andere gevels;
- vanwege de hoge mate van gaafheid;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de zeldzaamheid in ieder geval op provinciaal niveau;
- als belangrijk onderdeel van het stalhouderijcomplex.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Bijgebouwen

Functie

Paardestal(B)